

UTSTÄLLNINGSKOLLEGIET

C1: TRADITIONELL FILATELI

Specialreglemente (SREV)

1. Bedömda utställningar

I överensstämmelse med artikel 1.4 i FIP:s allmänna reglemente för bedömning av exponat vid FIP-utställningar (GREV), har detta specialreglemente tagits fram för att utgöra ett komplement till principerna i GREV när det gäller traditionell filateli. Se också Riktlinjer till SREV.

2. Bedömda exponat

Traditionell filateli innefattar alla sidor av filatelin. Detta inkluderar även sådana sidor som kan förekomma i andra bedömningsklasser och som stöder den berättelse utställaren redovisar i sitt exponat. Berättelsen ska utformas enligt en logisk plan som kan följas genom exponatet. Planen kan innefatta frimärkets historia från förslag, via provtryck, till det utgivna frimärket med dess olika faser av tryckprocessen liksom alla typer av varianter. Alla typer av lämpligt material kan ingå, även sådant material som kan användas i exponat tillhörande någon av de andra bedömningsklasserna vilka har specialreglementen antagna av FIP.

Hur frimärket använts måste normalt visas genom hela exponatet men det kan alternativt visas i en separat sektion i enlighet med planen. Vid det senare alternativet ska det ändå vara väl balanserat mot resterande delar av exponatet. Med användande avses här de olika möjligheter till makulering som förekommer, olika portosatser och vid behov även beföringsvägar. Förekomsten av sällsynta makuleringar, ovanliga frankeringar eller ovanliga postala objekt ska beaktas vid bedömning av exponatet.

Ett exponat som inte följer specialreglementet för andra bedömningsklasser ska anses vara traditionell filateli och ska därför bedömas som ett sådant. Om ett exponat överflyttas till en annan bedömningsklass ska utställaren informeras om anledningen.

Ett exponat som överflyttats från en annan av FIP:s bedömningsklasser kan bedömas som ett traditionellt exponat även om det normalt kommer att få lägre bedömningspoäng för bearbetning (såvida det inte är uppbyggt enligt det traditionella reglementet).

3. Principer för exponatet

Titelsidan ska innehålla en introduktion som förklarar exponatets syfte. Introduktionen ska följas av en logisk plan som går att följa genom exponatet (GREV artikel 3.3).

3.1 Material som tillhör traditionell filатели omfattar bl.a. (GREV artikel 3.2):

1. Förslag till såväl antagna som ej antagna utföranden, alla typer av provtryck, plåtskador eller andra felaktigheter från tillverkningen.
2. Frimärken, såväl ostämplade som stämplade, enkelmärken eller enheter samt frimärken på försändelser eller andra postala objekt, även i kombination med frimärken från andra länder eller motsvarande.
3. Frimärkenas olika användningsområden, inkluderande olika typer av makuleringar, portosatser och befordringsvägar. Ett exponat enbart omfattande detta är dock lämpligare som ett posthistoriskt exponat.
4. Regionalt eller lokalt utgivna frimärken, frimärken utgivna av privata postala verksamheter som förmedlar brev eller paket, frimärken från rederier etc.
5. Varianter av alla slag, t.ex. avseende vattenmärken, gummering, tandning, papper och tryck, men även andra specialiteter från ett enskilt land.
6. Plåtrekonstruktioner och studier av tryckplåtar.
7. Skyddsperforeringar, postalt godkända påtryck och övertryck samt alla typer av postala etiketter, t.ex. för rekommendation och paket, i de fall de stöder exponatets berättelse.
8. Helsaker om de är tryckta med samma kliché som frimärkena samt helsaksurklipp om de har använts som frimärken.
9. Postalt använda stämpelmärken eller obegagnade stämpelmärken, giltiga för postalt bruk.
10. Postala förfalskningar, andra typer av förfalskningar och eftertryck endast som jämförelse med äkta, t.ex. i ett traditionellt exponat omfattande en utgåva (se 3.2.4 nedan).

3.2 Exponat bedöms även vara traditionell filатели om de är uppbyggda kring följande:

1. Exponat visande den allmänna utvecklingen av frimärken.
2. Specialstudier avseende olika typer av papper som använts vid tillverkning och även studier av gummeringar, perforeringar, färgvariationer, felaktigheter i design samt skyddsperforeringar.
3. Objekt från angränsande områden såsom brevets kulturhistoria, brevförslutning, tidningsetiketter o.d.
4. Exponat omfattande förfalskningar, eftertryck, etiketter för rekommendation o.d.
5. Forskningsinsamlingar baserade på plåtrekonstruktioner, utveckling av plåtskador.
6. Exponat baserade på jämförelse, till exempel mellan olika länders utgåvor, utgåvor från flera länder med gemensamt tema eller de första utgåvorna från en utvald region.
7. Speciella aktiviteter såsom ”Frimärkets Dag”, julpost och basarer samt andra filatelistiska aktiviteter.

4. Bedömning av exponat

- 4.1 Exponat av traditionell filateli ska bedömas enligt GREX artikel 39 (GREV artikel 5.1).
- 4.2 För exponat av traditionell filateli ska nedan angivna relativa tal leda juryn fram till en väl avvägd bedömning av exponatet (GREV artikel 5.2):

Exponatets bearbetning (20) och filatelistiska betydelse (10)	30
Filatelistisk och därmed sammanhängande kunskap, egna studier och forskning	35
Kvalitet (10) och sällsynthetsgrad (20)	30
Presentation	<u>5</u>
	100

Exponatet bedöms genom att tilldelas poäng för varje ovan angivet kriterium.

5 Avslutande bestämmelser

- 5.1 I händelse av olikheter i texten beroende på översättningen ska den engelska texten gälla.
- 5.2 Detta specialreglemente för bedömning av exponat av traditionell filateli vid FIP-utställningar har godkänts av FIP-kongressen i Bukarest den 28 juni 2008.

TRADITIONELL FILATELI

Riktlinjer till SREV

Dessa riktlinjer har utarbetats till hjälp för jurymän vid bedömning av exponat och till utställare som förbereder sig för att ställa ut i klassen för Traditionell filateli. Riktlinjerna är avsedda att ge vägledning avseende:

1. Definition och omfattning för exponat av traditionell filateli.
2. Principer för exponatets uppbyggnad.
3. Kriterier för bedömning av exponat.
4. Avslutande bestämmelser.

1. Definition och omfattning för exponat av traditionell filateli

FIP:s kommission för traditionell filateli definierar grunden hos ett traditionellt exponat som ett exponat som har sitt fokus på frimärken och produktionen av frimärken. Men ett exponat inom traditionell filateli kan också vara sammansatt av andra aspekter av filatelin som de särskilda reglerna för att bedöma traditionell filateli (SREV artikel 2) anger: "Ett exponat som inte följer specialreglementet för andra bedömningsklasser ska anses vara traditionell filateli och ska därför bedömas som ett sådant."

- 1.1 Förslag till såväl antagna som ej antagna utföranden, alla typer av provtryck, plåtskador eller andra felaktigheter från tillverkningen.

Arkiv- och referensmaterial från tryckerier eller andra verksamheter kan användas för att visa hur frimärkena tillverkades.

- 1.2 Frammärken, såväl ostämplade som stämplade, enkelmärken eller enheter samt frimärken på försändelser eller andra postala objekt, även i kombination med frimärken från andra länder eller motsvarande.

Ostämplade enkelmärken eller enheter visar hur frimärkena tillhandahölls från postkontor eller motsvarande. Stämplade frimärken eller frimärken använda på försändelser eller andra postala objekt visar hur de användes. Användning av ett frimärke som singel-frankering kan visa på anledningen till att ett frimärke av en speciell valör givits ut.

- 1.3 Frammärkenas olika användningsområden, inkluderande olika typer av makuleringar, portosatser och befodringsvägar. Ett exponat enbart omfattande detta är lämpligare som ett posthistoriskt exponat.

Olika typer av makuleringar, portosatser och befodringsvägar ska behandlas med syfte att visa eller dokumentera något om frimärkena. Det kan även användas för att åstadkomma

en variation av det som behandlas i exponatet. Detta visar att utställaren har en djupare kunskap om de utställda frimärkenas användning.

För utställda områden där variationen av frimärksmaterial är begränsad, och för att undvika alltför många dupliceringar, kan dessa områden utökas med förelöpare, studier av befordringsvägar, portosatser och olika typer av makuleringar. Detta kan göras i begränsad omfattning så länge balansen för ett exponat av traditionell filateli inte skadas.

- 1.4 Varianter av alla slag, t.ex. avseende vattenmärken, gummering, tandning, papper, tryck och färger.

Det är viktigt att alla aspekter av frimärket behandlas i exponatet.

- 1.5 Plåtrekonstruktioner och studier av tryckplåtar.

Fördjupade studier och kunskap om olikheter i tryckningar, utgivningsdatum samt upplagor, liksom möjligheten att positionsbestämma frimärkets plats i arket, ses som en fördel vid bedömning av bearbetning och påvisandet av kunskap om det material som visas. Att visa första utgivningsdatum eller mycket tidiga användningar av frimärkena kan öka materialets betydelse och sällsynthet.

- 1.6 Skyddsperforeringar, postalt godkända påtryck och valörövertryck.

Övertryck och påtryck ska specialstuderas, precis som det ursprungliga frimärket, med information om varför övertrycken behövdes och hur de utfördes.

- 1.7 Helsaker om de är tryckta med samma kliché som frimärkena samt helsaksurklipp om de har använts som frimärken.

Med "samma kliché" menas att helsakens valörstämpel ska ha samma utformning som frimärkets och att det ska ha givits ut och sålts under samma period som frimärket.

- 1.8 Postalt använda stämpelmärken eller obegagnade stämpelmärken, giltiga för postalt bruk.

Fiskalt använda frimärken och stämpelmärken är inte traditionell filateli utan tillhör utställningsklassen för stämpelmärken.

- 1.9 Postala förfalskningar, andra typer av förfalskningar och eftertryck kan visas som jämförelse med äkta, t.ex. för att visa på kunskaper avseende skillnader mellan original och förfalskningar eller eftertryck.

Exponat som endast omfattar förfalskningar eller eftertryck samt dess tillverkning och skiljaktigheter mot originalen, är en del av den traditionella filatelin.

- 1.10 Alla typer av postala etiketter, t.ex. för rekommendation, tidningar, paket, returnering o.d. som producerats eller godkänts av postoperatören, kan visas i specialiserade exponat.

- 1.11 Regionalt eller lokalt utgivna frimärken, frimärken utgivna av privata postala verksamheter som förmedlar brev eller paket, frimärken från transportföretag och rederier kan visas i specialiserade exponat.

Även objekt från brevets kulturhistoria såsom relieftryckta kuvert, valentinkuvert, dekorativa illustrerade kuvert, patriotiska kuvert o.d. kan inkluderas om de stöder exponatets berättelse.

2. Principer för exponatets uppbyggnad

2.1 Exponatets uppbyggnad

Exponat som visas i klassen för traditionell filateli ska innehålla sammanhörande material (enligt kapitel 1 ovan) för att visa på en eller flera av följande kategorier.

- a) Utgåvor från ett specifikt land eller grupp av länder (t.ex samutgåvor från flera länder)
- b) Utgåvor från en särskild tidsperiod.
- c) Utgåvor skapade av en specifik gravör eller frimärksproducent
- d) Utgåvor avseende speciella aktiviteter såsom "Frimärkets Dag", julpost och basarer samt andra filatelistiska aktiviteter.

I ett traditionellt exponat ska utställaren redovisa en berättelse. Normalt är berättelsen uppbyggd kring frimärken. Berättelsen kan inledas med anledningen till utgivning av frimärket och därefter följas av utvecklingen via förslag och provtryck. Berättelsen kan omfatta en utveckling av frimärket såsom olika tryckupplagor, färgnyanser, tandningar, papper, felaktigheter etc.

Användandet av frimärket, portosatser, befordringsvägar, makuleringar och andra liknande aspekter är en sekundär del av berättelsen och ska därför inte utgöra en dominerande del i exponatet.

Exponatets plan kan vara uppbyggd kronologiskt, geografiskt (lokala/regionala områden), avse transportsätt/postal service eller på något annat sätt som utställaren anser vara lämpligt.

Ämnet eller området som väljs måste vara lämpligt för både den aktuella och potentiella omfattningen av exponatet.

2.2 Enramsexponat

Ett enramsexponat av traditionell filateli är tänkt att vara ett exponat inom de kategorier som nämns i kapitel 2.1 med ett mycket smalt tema som passar in i en ram. Om ett tema kan visas i mer än en ram är det inte lämpligt som tema för ett enramsexponat.

Ett urval av objekt från ett exponat med flera ramar kan vara lämplig endast om urvalet fullständigt kan behandla en naturlig del av exponatet inom en ram. Ett utdrag från ett exponat med flera ramar som endast visar ett urval av de bästa objekten är inte lämpligt som ett exponat för en ram.

I likhet med exponat omfattande flera ramar bör enramsexponat primärt ha fokus på själva frimärkena. Exponat med stor betoning på användningen av frimärkena kommer sannolikt inte att resultera i någon större framgång.

2.3 Exponatets inledningsblad

Alla exponat inom traditionell filateli ska ha ett inledningsblad som ska innehålla följande:

- Exponatets titel
- En kort, tydlig och relevant allmän beskrivning av ämnet
- En beskrivning över avsikten med exponatet (vad som är inkluderat respektive vad som är undantaget)
- En beskrivning av exponatets omfattning
- En plan som beskriver upplägget på exponatet, exempelvis med kapitel eller avdelningar, hellre än en beskrivning av vad som redovisas per ram eller blad
- En förteckning över forskning som utförts av utställaren, med referenser till artiklar eller litterära verk
- En förteckning över den viktigaste litteraturen.

3. Kriterier för bedömning av exponat inom traditionell filateli

Vid bedömning av exponat inom traditionell filateli kommer juryn att använda sig av följande allmänna kriterier (GREV artikel 4.2).

1. Bearbetning (GREV artikel 4.5)
2. Filatelistisk betydelse (GREV artikel 4.6)
3. Filatelistisk och därmed sammanhängande kunskap, egna studier och forskning (GREV artikel 4.7)
4. Kvalitet (GREV artikel 4.8)
5. Sällsynthetsgrad (GREV artikel 4.8)
6. Presentation (GREV artikel 4.9).

Utställare bör vara medvetna om behovet av att noga överväga de olika aspekter som sammanvägs för att ge bästa möjliga bedömning för ett exponat.

Nedan ges några indikationer på de grundläggande delar som ligger till grund för varje enskilt bedömningskriterium.

3.1 Bearbetning (20 poäng)

Bearbetningen av exponatet visar i vilken omfattning utställaren har kunnat skapa ett exponat som är välbalanserat och kännetecknande för det område han valt. En logisk utveckling som är enkel att följa tillsammans med en klar och kortfattad beskrivning hjälper juryn att uppskatta exponatet. Vid bedömning av bearbetning kontrollerar juryn att påståenden angivna i introduktionen och planen är tydligt redovisade i exponatet.

Bedömningen av exponatet baseras på:

- Hur väl exponatets inledningsblad visar syftet med exponatet, definierar dess omfattning samt hur väl det förklarar planen och strukturen, men även hur det vägleder juryn till den viktigaste litteraturen/ referenserna för det valda ämnet
- Att ämnet har valts för att möjliggöra att ett välbalanserat exponat kan visas på det tillgängliga utrymmet
- Att innehållet speglar titel, syfte, omfattning och plan
- Att det visas en logisk berättelse skapad med text och material, med en bra balans mellan exponatets olika delar
- Att primärt fokus ligger på frimärkena, hur och varför de gavs ut och i andra hand på andra aspekter kring frimärkena som t.ex. makuleringar, befordringsvägar och portosatser
- Hur det visade materialets fullständighet är i förhållande till exponatets omfattning
- Att rubrikerna på varje blad stödjer berättelsen och förståelsen av exponatets behandling
- Att det finns en naturlig start- och slutpunkt för exponatet
- Att det inte finns något duplicerat material. Text vid varje objekt anger anledningen till att det visas.

Urvalet av material till ett traditionellt exponat är alltid en kompromiss mellan det antal blad som utställaren vill visa och det antal som tilldelade ramar rymmer.

Utställarens urval är en viktig del, inte bara vid bedömning av bearbetning utan även av kunskap. Utställaren kan utelämna material av mindre betydelse. Allmänt kan sägas att de vanligare valörerna av en utgåva kan visas mera översiktligt, medan det svårare materialet i samma utgåva bör behandlas mera djupgående. Juryn anser att utställaren härigenom visar sina kunskaper om materialet.

3.2 Filatelistisk betydelse (10 poäng)

Betydelsen av ett exponat bestäms av både det aktuella exponatets betydelse i förhållande till det valda ämnet och den övergripande filatelistiska betydelsen av det valda ämnet.

Vid bedömning av exponatets betydelse tas hänsyn till:

- Hur svårt är det att samla det valda området?
- Hur är betydelsen av det visade materialet i förhållande till det valda området?
- Hur mycket av det betydelsefulla materialet från det valda området visas i exponatet?
- Det valda områdets betydelse för det land eller område som exponatet omfattar
- Det valda områdets betydelse inom världsfilatelin.

3.3 Filatelistisk och därmed sammanhängande kunskap, egna studier och forskning (35 poäng)

Filatelistisk och därmed sammanhängande kunskap visas genom:

- Urvalet av objekt visar på kunskap om det valda området
- Att objekten är korrekt beskrivna
- Att tillgänglig litteratur för området har använts
- Att exponatet visar på en fullständig och korrekt förståelse av det valda området.

Egna studier och forskning redovisas genom:

- Att processen vid utgivningen av frimärkena redovisas med förslag, provtryck, färgprover, tryckvarianter o.d.
- Olika typer, tryckningar och plåtningar är behandlade för såväl frimärken som påtryck samt att datum för utgivning och antal tryckta frimärken redovisas
- Att gummering, vattenmärke, papper och tandning är behandlade och beskrivna
- Att anledningen till frimärkets utgivning är dokumenterad med avsett användande samt redovisning av makuleringar, befodringsvägar och portosatser.

Forskning och egna upptäckter bör redovisas fullständigt och i nivå med deras betydelse. Viktiga upptäckter förtjänar omfattande redovisning och uppmärksamhet och bör framhävas av utställaren, medan mindre upptäckter, t.ex. små varianter utan större betydelse inte överdrivet bör tynga exponatet. Man måste komma ihåg att många, både klassiska och moderna utgåvor, har studerats ingående under lång tid och att resultaten redan finns publicerade. Juryn bedömer hur väl utställaren har tillgodogjort sig dessa publicerade resultat när den bedömer de kunskaper som redovisas i exponatet. Det är orealistiskt att kräva att en samlare ska göra nya upptäckter i ett väl genomforskat område. Av den anledningen ska sådana exponat inte bestraffas för att de inte innehåller någon egen forskning. Har utställaren, trots all tidigare av andra genomförd forskning inom området, lyckats göra egna upptäckter, bör detta speciellt uppmärksammas.

Den korrekta utvärderingen av filatelistisk och relaterad kunskap, personliga studier och forskning baseras på den relevanta beskrivningen av varje visat filatelistiskt objekt.

Om beskrivning av sällsynthet redovisas med "en av X kända" är det viktigt att ange källan till ett sådant påstående. Använd inte uttryck som "unik" eller "mycket sällsynt".

Endast den kunskap, studier och forskning som dokumenteras av objekten i det visade exponatet kan bedömas. Vidare bör utställare komma ihåg att beskrivande texter inte får dominera över det filatelistiska material som visas.

3.4 Kvalitet (10 poäng)

Materialets genomgående höga kvalitet är mycket viktig för traditionella exponat.

Frimärken ska vara i bästa möjliga kvalitet. Se särskilt efter:

- Saknad eller skadad perforering

- Marginal på alla sidor av otandade frimärken
- Snygga och tydliga stämpelavtryck.

Om ett objekt är reparerat eller förändrat ska det alltid anges vid beskrivningen av objektet. Modernt material ska vara i perfekt kvalitet.

Utställaren uppmuntras att visa unikt eller mycket sällsynt material som inte existerar i högsta kvalitet, men varnas för att i exponatet ta med andra objekt, som genom låg kvalitet drar ner bedömningen. Bevaka noggrant kvalitén på vanligare material vilket ska vara felfritt.

3.5 Sällsynthet (20 poäng)

Sällsynthet är direkt relaterat till de filatelistiska objekt som visas och till den relativa förekomsten på detta material (dock inte värdet).

Juryn kommer i första hand att leta efter:

- Svårigheten att förvärva relevant och intressant material till exponatet
- Svårigheten att duplicera exponatet
- Förslag, provtryck (antagna och ej antagna) och ”Specimen”
- Tidigaste kända användande, största kända enhet, sällsynt användning, små tryckupplagor, särskilda felaktigheter för frimärken och påtryck
- Avvikelser för papper, vattenmärken och tandningar
- Sällsynta makuleringar, postala noteringar, blandfrankeringar, portosatser, beföringsvägar och destinationer
- Kontroll att filatelistiskt skapat material har undvikits och att inte för mycket överskottsmaterial från tryckprocessen visas.

3.6 Presentation (5 poäng)

Det valda sättet för presentationen ska visa materialet på bästa möjliga vis. Presentationen ska vara balanserad, både på respektive blad, i respektive ram och genom hela exponatet.

Exponatet utvärderas på:

- Bra balans i ramarna och på de enskilda bladen, med variationer i monteringen mellan bladen
- Väl utnyttjande av bladet – med inte för mycket outnyttjat utrymme
- Omsorgsfull montering.
- Att texten är tydlig, kortfattad och relevant för det valda materialet och för objekten i exponatet
- Tillräckligt med beskrivningar – men inte för mycket text
- Illustrationer ska inte vara alltför dominerande och storleken på fotokopior måste vara minst 25 % avvikande från originalet.

Det ska varken vara någon fördel eller någon nackdel om texter är handskrivna, maskinskrivna eller tryckta. Ljust färgat bläck/tryck och färgade blad bör undvikas.

4 Avslutande bestämmelser

- 4.1 I händelse av olikheter i texten beroende på översättningen ska den engelska texten gälla.
- 4.2 Detta specialreglemente för bedömning av exponat av traditionell filateli vid FIP-utställningar har godkänts av FIP-styrelsen i Buenos Aires den 28 augusti 2019 och har fastställts av den 76:e FIP-kongressen i Jakarta den 8 augusti 2022.